

Magyar Képzőművészeti Egyetem Doktori Iskola

Da capo al fine - LOOP

Hurokfilmek és szellemi hurkok, visszacsatolások vizsgálata a filmtörténeti hurkokon és saját munkákon keresztül

a DLA értekezés tézisei

Vándor Csaba

2017

Témavezető: Dr. habil, CSc. Peternák Miklós tanszékvezető egyetemi tanár

Dolgozatomban, a saját munkáimban is gyakran használt hurokfilm (loop) technikát alapul véve próbállok rátekinteni az ismétlés körülöttünk és bennünk fellelhető különféle megnyilvánulásaira. A viszonyítási alappont végig a filmhurok marad, emiatt a vizsgálat meglehetősen szubjektív. A dolgozat íve, mintegy öngazolásképpen rengeteg belső gondolati hurkot tartalmaz, melyek alkotói munkásságom tapasztalatai.

1. A ciklikusság egész világunkat behálózza. Egy száguldó, forgó égitesten élünk. Életterünk egy végtelennek tűnő univerzum, melyben az idő szorongat. A galaktikus ciklikusság tudatunkig árad. A mestermunka ezt a világot próbálja modellezni. Kiterjesztett mozi. Amerre nézünk, forgó alkatrészek, és ismétlődő képszekvenciák, körben a térben. A vetítő szerkezet és a szemlélődő mind a mű része.
2. A repetíció tudatmódosító hatással bír. Leginkább az Erdély Miklós által leírt tudatromboló-tudatfelszabadító hatást vizsgáltam. Míg a hangsáv nélküli loop az analízis eszköze maradt inkább, repetitív hanggal kombinálva az eredeti asszociációs kapcsolattól eltávolodik egy szekvencia. A változatlan ismétlődés a változás érzetét kelti. A megismételt illúzió az idő létezését kérdőjelezi meg az elmében. Sok rövid huroknál azonban ez a hatás elmarad, és a narratíva az irónia irányába tolódik, rokonságot mutatva a karikatúrával. Az ismétlés itt felnagyít bizonyos elemeket.
3. A mozgókép története a kezdetektől az ismétlődő GIF animációk megjelenéséig egy hurkot ír le. A GIF most már mint egy külön nyelv létezik a kibertérben. Osztályozásuk lehet technikai jellegű, vagy tartalmi. Az analóg filmek vetítés közbeni kopása miatt folytonosan változó világával szemben a GIF egy valós végtelennek tűnik. Az analóg és digitális viszonyát, egy általam konstruált filmszkenner segítette. Korábbi munkám, a rögzítési hiba, a filmen egyre inkább sűrűsödő karcokat nem mint hiányt, hanem mint információs réteget vizsgálja.
4. Kiterjesztett mozi és a hurokfilm mint meditációs tér. A Kaos Camping művészcsoporthoz tartozó munkám, mint kísérletezési terep. A kiterjesztett mozi esetében a vágóasztal maga az esemény, a vágó pedig a néző. A figyelem irányításával mindenki más-más narratíva csapódik le. Mestermunkámban a kiterjesztett mozi szinte azonos hurokfilmekből áll. A tudatmegzavaró hatást a hangsáv erősíti a körbejárható tér közepén. A végtelen idő ellenpontozásaként a rendszer, és a keskenyfilm esendősége áll. Végletesen kiterjesztett moziként pedig ide idézném Mécs Miklóssal közös Taps-Ima munkánkat. A világ távoli pontjain elhelyezett kőtáblákon egy taps különböző fázisai láthatóak. Befogadásukhoz a kőtáblák felkeresése szükségeltetik.

Kutatásom egyfajta önvizsgálat is volt, melyben felszínre bukkantak munkamódszerem indítékai. Írásom megfigyeléseket közöl, de kijelentések helyett inkább újabb kérdések felvetésére törekszik, hogy a hurok, hurok maradhasson.